

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ราชอาณาจักรไทยตั้งอยู่ใจกลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้เป็นประตูสู่อินโดจีน พม่าและภาคใต้ของจีนโดยธรรมชาติ ซึ่งรูปทรงและสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศสามารถแบ่งได้เป็น ๔ ภูมิภาค กล่าวคือ ภาคเหนือเป็นเทือกเขาและป่า ภาคกลางเป็นที่ราบลุ่มมีทุ่งข้าวกว้างใหญ่ไพศาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูงกึ่งแห้งแล้งซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ภาคใต้เป็นหมู่เกาะและแนวชายฝั่งทะเลตาม แถบคาบสมุทรทางใต้ ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทยจึงเป็นชัยภูมิที่น่าลงทุนและเป็นจุดเชื่อมต่อสำหรับการลงทุนในต่างประเทศ กรุงเทพมหานครเป็นนครหลวงของประเทศ และเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง การพาณิชย์ อุตสาหกรรม และวัฒนธรรมต่างๆ อีกทั้งประวัติศาสตร์อันภาคภูมิใจ สภาพภูมิอากาศเขตร้อน และกิตติศัพท์ความมีมิตรไมตรีจิตของชาวไทย ประเทศไทยจึงเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติหลงเสน่ห์และพึงพอใจอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติกว่า ๑๐๐ โรงเรียนซึ่งเปิดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และ ภาษาเกาหลี ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้จะเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นปีที่ ๑๒ สำหรับนักเรียนชาวไทยและนักเรียนต่างชาติ และหลังจากจบการศึกษา นักเรียนสามารถศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ทั่วโลก และมีนักเรียนจำนวนมากที่สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำได้^๑

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญแก่การศึกษา โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงสุดที่สุด คือ ระดับอุดมศึกษา จนมีคำกล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนที่มีปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียว คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่จะสามารถเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูง ๆ บางตำแหน่งได้

^๑ เหตุผลที่ควรศึกษาในประเทศไทย, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://isat.or.th/th/why-study-thailand>, [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ ก.ค.๒๕๖๐].

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท วังวิวัฒน์บูรพาจารย์ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ มีชื่อเดิมว่า “มหาธาตุวิทยาลัย” และมีพระบรมราชโองการเปลี่ยนนามให้ใหม่ว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๙ ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ โดยมีการกิจการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพุทธศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๐ และได้เริ่มขยายสาขาวิชาโดยมีการจัดตั้ง คณะครุศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ คณะมนุษยศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และคณะสังคมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการคิดค้น และสร้างสรรค์องค์ความรู้และวิชาการใหม่ๆ ให้แก่สังคมประเทศชาติ และพระศาสนา โดยเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตกำลังคนและทรัพยากรทางปัญญา ที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปมาช้านาน และทำหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ มุ่งพัฒนาความเจริญของทางสติปัญญาและความคิด ให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การศึกษาในระดับนี้มีความจำเป็นจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของผลิตผลด้วย ในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ กล่าวคือ ๑) ความมุ่งหมาย ๒) ปรัชญา ๓) หลักสูตร ๔) กระบวนการเรียนการสอน ๕) การนำเทคโนโลยีการศึกษามาช่วยปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ และ ๖) การวัดและประเมินผล ความก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษา การจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องจัดให้ครบทั้ง ๓ มิติ อันได้แก่ มิติงานทางด้านการบริหาร มิติงานทางด้านวิชาการ และมิติงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งหมายถึงการนำเอาวัสดุอุปกรณ์และวิธีการมาใช้อย่างเป็นระบบ^๒

การได้พัฒนาตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ ซึ่งการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษานั้นแต่ละคนอาจมีเหตุผล มีแรงจูงใจแตกต่างกันไป เช่น ต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปพัฒนางานในหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า ต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เพื่อนำไปประกอบการแสวงหาความก้าวหน้าและความมั่นคงในชีวิต บางคนอาจมีความมุ่งหวังเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และความมีชื่อเสียงเกียรติยศ นอกจากนี้เหตุจูงใจในการศึกษาต่อของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าหาผลทางเศรษฐกิจ เช่น เรียนในสาขาวิชาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนักและที่สำคัญต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบที่จะทำด้วย บางครั้งการเลือกเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา มักขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ปกครอง เนื่องจากมีความเห็นว่าการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นจะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดี ๆ ทำ มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูล ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะมีพยายามส่งบุตรหลานให้ได้เรียนจนถึงระดับสูงสุด อาจเรียนจนถึงระดับปริญญาเอก เท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้

^๒ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, “บทบาทและขอบข่ายเทคโนโลยีการศึกษา”, วารสารวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๑๒ (๒), พฤศจิกายน, ๒๕๒๓), หน้า ๓๔-๔๕.

มหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องหาคนเข้าเรียน ทำให้ประสบปัญหาเรื่องความคั่งทุน นำไปสู่ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านการตลาดทุกวิถีทาง และมุ่งเปิดสอนแต่สาขาวิชาที่ทำได้ง่าย ต้นทุนต่ำ และได้เงินเร็ว ซึ่งระบาดไปทุกระดับชั้นปริญญา เรามีบัณฑิตล้นงานในหลายสาขา แต่ขณะเดียวกันก็มีการขาดแคลนในสาขาวิชาที่ยากๆ มหาวิทยาลัยจำนวนมากมุ่งหาเงินจนเป็นระบบการศึกษาเชิงปริมาณ ความจำเป็นที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดเช่นนี้ อาจพอเข้าใจได้สำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งต้องแบกภาระค่าดำเนินการต่างๆ ด้วยรายได้ที่ต้องหามาเอง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ได้กระจายเข้าไปสู่มหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนนักศึกษาโดยตรง หรือการจัดทำเป็นโครงการพิเศษในลักษณะต่างๆ รวมทั้งเปิดสอนนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งหากวิเคราะห์การเงินของโครงการเหล่านี้แล้วจะพบว่าส่วนใหญ่กลายเป็นค่าสอนของอาจารย์ สถานการณ์เช่นนี้ลุกลามไปจนถึงขั้นที่เรียกได้ว่า ปริญญาเพื่อ ทุกระดับชั้นปริญญา กลายเป็นค่านิยมของสังคมที่ต้องเรียนอย่างน้อยถึงปริญญาโท และกำลังจะคุกคามต่อไปถึงปริญญาเอก^๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงพยายามสร้างคนดีและเก่งอย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจ และปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้บุคคลสามารถเลือกศึกษาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของบุคคลนั้นๆ ตามกรอบในการศึกษาสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๙ ประการ คือ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส, เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม, มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา, มีความสามารถในการแก้ปัญหา, มีความใฝ่รู้ใฝ่คิด, รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม, มีโลกทัศน์ กว้างไกล, เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา, ศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง ให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม^๔

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำผลของความคาดหวังมาเป็นรูปแบบในการการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมก้าวสู่ศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมั่นใจ

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๓ บทความ ๕ ข้อปัญหาของการจัดการศึกษาในระบบไทย, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://blog.eduzones.com/training/129954>, [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ ก.ค. ๒๕๖๐].

^๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, สุภาจิต ปรีชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mcu.ac.th/site/philosophy.php>, [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ ก.ค. ๒๕๖๐].

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับใด

๑.๓.๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร

๑.๓.๓ ข้อเสนอแนะสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง “สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

๑.๔.๑.๑ ตัวแปรต้น

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น

๑.๔.๑.๒ ตัวแปรตาม

ได้แก่ จำนวน ๘ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร
๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน
๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน
๔. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล
๖. ด้านบทบาทของครูผู้สอน
๗. ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน
๘. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

นิสิตคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ - ชั้นปีที่ ๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) มี จำนวน ๑๔๗ รูป/คน โดยทำการสุ่มแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionare)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในพื้นที่ที่เป็นสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง)

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยเริ่มศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจนมาถึงขั้นการลงพื้นที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระหว่างเดือน สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงเดือน มกราคม ๒๕๖๑ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นิสิตที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นิสิตที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นิสิตที่มี ระดับชั้น ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ สภาพและความคาดหวังของนิสิต หมายถึง สภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช ๘ ด้าน มีดังนี้

๑. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบของหลักสูตรทำให้ผู้ใช้หลักสูตรทราบแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร พอสรุปจากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

๑.๑ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตรจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

๑.๒ เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

๑.๓ การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึง การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ (การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน และแบบเรียน ฯลฯ) การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและ

สิ่งแวดล้อม (การจัดโต๊ะเก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ), การดำเนินการสอน

๑.๔ การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) หมายถึง การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่มากนักน้อยเพียงใดและอะไรเป็นสาเหตุ

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ครูผู้สอนจัดการจัดการสอนนั้น ให้กับผู้เรียน จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดหมายของหลักสูตร เช่น ครูต้องศึกษาและทำความเข้าใจการจัดการศึกษาการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนการสอนร่วมกันผู้เรียน ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำแผนการสอนก่อนสอนทุกครั้ง และมีการจัดทำแผนการสอนเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางที่มีความสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์หรือในยุคที่เต็มไปด้วย ICT เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารต่างๆ โดยเครื่องมือเหล่านี้ช่วยสร้างสีสันดึงดูดใจ เปิดโลกการเรียนรู้กว้างไกลต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลโดยตรงถึงตัวผู้เรียนเองทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ พฤติกรรมในที่นี้หมายถึงลักษณะในการเรียนจะมีความอยากรู้อยากเห็นมากยิ่งขึ้น เพราะสิ่งที่เห็นอยู่นั้นถือเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และแปลกตาสำหรับเด็กนักเรียน โดยสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำมาสอนส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นสิ่งที่ทันสมัยมีการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งครูผู้สอนหรือนักวิชาการจะเรียกชื่อสื่อการสอนเหล่านี้แตกต่างกันออกไป อย่างเช่น สื่อทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

๔. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ท่านได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่เรียนในห้องได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีจัดกิจกรรมด้านการศึกษานอกสถานที่ กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรมทำให้ได้เรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถ ประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวน ปริมาณ อันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด และโดยทั่วไป

๕.๑ การกำหนดจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียน ก่อนที่จะวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูผู้สอนควรที่จะกำหนดจุดประสงค์ก่อนว่าจะวัดอะไร วัดแค่ไหน และวัดเพื่ออะไร (ซึ่งการกำหนดจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสอน) เพราะการสอนกับการวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้น เมื่อจุดประสงค์ในการสอนช่วยครูผู้สอนให้มีเป้าหมายในการสอนชัดเจน ก็ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลด้วย

๕.๒ การเลือกและสร้างเครื่องมือ เมื่อทราบว่าการวัดและประเมินผลครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และต้องการจะวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมใดของผู้เรียน ขึ้นต่อไปก็ควรพิจารณาว่า ในการวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่กำหนดไว้นั้น ควรใช้เครื่องมืออะไรบ้างจึงจะวัดได้ตรงตามความต้องการอย่างครบถ้วน เพราะเครื่องมือในการวัดมีหลายอย่าง บางอย่างก็เหมาะสมกับการวัดพฤติกรรมบางชนิด การวัดแต่ในละครึ่งจึงต้องเลือกเครื่องมือให้เหมาะสม หรืออาจต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดประกอบกันเพื่อวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ครอบคลุมด้านตามจุดประสงค์

๕.๓ การนำเครื่องมือไปทำการสอบวัดผู้เรียน ครูผู้สอนหรือผู้คุมสอบควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนทำข้อสอบหรือแก้ปัญหาได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่ให้สิ่งรบกวนสมาธิหรือเวลาของผู้เข้าสอบ รวมทั้งกำหนดเวลาสอบให้เหมาะสม

๕.๔ การตรวจและนำผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในขั้นนี้เป็นการรวบรวมและแปลงคำตอบของผู้เรียนให้เป็นคะแนนแล้วจดบันทึกไว้ จากนั้นจึงรวบรวมคะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการวัดทุกชนิดจากทุกระยะมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๕.๕ การประเมินผล เป็นการตัดสินว่าผู้เรียนมีความสามารถขนาดไหน สูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ละคนได้เกรดอะไร ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเป็นเช่นไร

๖. ด้านบทบาทของครูผู้สอน หมายถึง ผู้สอนเป็นผู้จัดทำให้เกิดการเรียนรู้ กำหนดบริบทของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ความคิดให้ซับซ้อนยิ่งขึ้นกำหนดให้ผู้เรียนเห็นปัญหาที่มีขอบเขตกว้างขวาง กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นว่าปัญหานั้นเป็นปัญหาของเขา จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยควบคุมกระบวนการการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เป็นผู้ชี้แนะไม่ใช่ชี้แนะ แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนตามโอกาสที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึงกันตลอดจนรับฟังและสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเกิดความเป็นกันเองและมีความเป็นมิตรที่ดีต่อกันคอยช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียนครูจึงควรมีความเป็นมิตร ช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ตลอดจนส่งเสริมและนำทางให้ผู้เรียนได้รู้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ การจัดเวลาสอนควรจัดให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับเวลาที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมผู้สอนต้องพยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมภายในเวลาที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยไป

๗. ด้านวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างหรือปฏิรูปกระบวนการวัฒนธรรมการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้เพื่อดำรงเอกลักษณ์ และปรับเปลี่ยน พัฒนาอย่างเท่าทันและสมัย ทันสมัย แท้จริงแล้วเป็นการสอนวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับนักศึกษาเป็นความรู้ที่ได้มาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยกัน เป็นความรู้ที่ได้มาจากการปฏิบัติ

๘. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างพอเพียง สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพเหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้ มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี ก็จะส่งผลทางบวกต่อผู้เรียน ทำให้

ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน หากบรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน สกปรก เต็มไปด้วยข้าวของที่ไม่เป็นระเบียบ ก็จะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้สอนก็จะรู้สึกท้อถอย ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน

๑.๖.๒ การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

๑.๖.๓ สาขาวิชาสังคมศึกษา หมายถึง สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. ๒๕๔๕

๑.๖.๔ คณะครุศาสตร์ หมายถึง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ก่อตั้งคณะครุศาสตร์ขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ และได้เปิดการเรียนการสอนเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมพระภิกษุ สามเณรซึ่งมีความรู้ทางฝ่ายวิชาการทางศาสนาดีอยู่แล้ว และบุคคลทั่วไป ให้มีความรู้ด้านวิชาการสอน มีความสามารถในการถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมในวิชาชีพและอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีความรู้ พัฒนาดนเอง และแก้ปัญหาได้ ทั้งเป็นการช่วยให้พระภิกษุ สามเณร ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเผยแผ่ศาสนา และสามารถดำเนินการสอน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสถานการณ์การศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖.๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยที่มีการจัดระบบการศึกษาแบบประยุกต์จากการจัดการศึกษาทางธรรมและทางโลก มีคณะสงฆ์ที่จัดการศึกษาแบบบาลีและปริยัติธรรมของคณะสงฆ์โดยมีวัตถุประสงค์ให้พระภิกษุสามเณรเข้ามาศึกษาในสถานศึกษาช่วยสืบต่อพระพุทธศาสนา

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

๑.๗.๑ ได้ทราบถึงสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๗.๓ ได้ทราบถึงการข้อเสนอแนะสภาพและความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย